

Minister Spraw
Wewnętrznych i Administracji

Znak pisma: DAP-WAR.0511.24.2026
Warszawa, dnia 9 marca 2026 r.

Pan
Piotr Kuczera
Przewodniczący
Śląskiego Związku Gmin i Powiatów

Szanowny Panie Przewodniczo,

W nawiązaniu do pisma z 13.02.2026 r. przekazującego stanowisko Zarządu Śląskiego Związku Gmin i Powiatów w sprawie postulatu zmian w Kodeksie postępowania administracyjnego dotyczących prowadzenia postępowań administracyjnych w sprawach zawieszonych bezterminowo, Minister SWiA wyjaśnia co następuje.

Zarząd zaproponował nowelizację art. 100 k.p.a. poprzez dodanie § 4 w brzmieniu:

„§ 4. Jeżeli strona nie przedłoży dowodu wystąpienia do właściwego organu lub sądu w terminie wyznaczonym w wezwaniu, o którym mowa w § 1, żądanie wszczęcia postępowania uważa się za wycofane, chyba że dalsze prowadzenie postępowania jest uzasadnione interesem społecznym lub ważnym interesem strony.

W uzasadnieniu Zarząd wskazał, m.in. że: „Ustalenie następców prawnych po osobie, która powinna być stroną postępowania, lecz zmarła przed jego wszczęciem, stanowi zagadnienie wstępne w rozumieniu art. 97 § 1 pkt 4 k.p.a. (por. wyroki NSA z 28.05.2020 r. II OSK 2504/19 oraz z 18.06.2020 r. I OSK 2355/19; <http://orzeczenia.nsa.gov.pl>). W takiej sytuacji w myśl art. 100 § 1 k.p.a. organ występuje o rozstrzygnięcie tego zagadnienia sam albo wzywa do tego stronę. Problem ujawnia się w sytuacji, gdy organ administracji nie posiada legitymacji procesowej do zainicjowania postępowania przed sądem powszechnym (co ma miejsce, np. w sprawach cywilnych dotyczących spadkobrania). (...) jeżeli strona mimo wezwania organu pozostaje bierna, to postępowanie pozostaje zawieszone bezterminowo. Obecne przepisy nie przewidują wprost sankcji za brak aktywności strony w przypadku zawieszenia postępowania na podstawie art. 97 § 1 pkt 4 k.p.a. (...). Propozycja dodania § 4 do art. 100 k.p.a. wprowadza mechanizm fikcji prawnej wycofania wniosku w przypadku nieprzedłożenia przez stronę dowodu na podjęcie wymaganych działań w wyznaczonym terminie.

W opinii Ministra SWiA uwzględnienie ww. postulatu Zarządu Związku **nie znajduje uzasadnienia**. Należy zauważyć, że w postępowaniach administracyjnych może występować wiele stron, a wezwanie strony o rozstrzygnięcie zagadnienia wstępnego nie musi być kierowane do strony wnioskującej. W związku z powyższym uznanie, że żądanie wszczęcia postępowania jest wycofane w sytuacji, gdy bierność dotyczy innej strony niż wnioskodawca jest krzywdzące dla

ul. Stefana Batorego 5
02-591 Warszawa, Polska
mswia.gov.pl

1/3

Śląski Związek Gmin i Powiatów

w Katowicach

Wpł. dn. 17.03.2026

I dz.

strony inicjującej postępowanie. Ponadto należy zauważyć, że zgodnie z art. 30 § 5 k.p.a. dla spadków nieobjętych istnieje możliwość wyznaczenia kuratora na wniosek organu administracji publicznej. W komentarzu Hauser/Wierzbowski 2023 (Legalis) do art. 30 § 5 k.p.a. wskazuje się, że: „**3. Zakres przedmiotowy.** Do zastosowania art. 30 § 5 KPA konieczne jest, aby sprawa, a ściślej - postępowanie w sprawie **dotyczyło spadku nieobjętego**. Zważywszy więc, że przepis art. 30 § 5 KPA znajduje się w rozdziale poświęconym stronie, należy przyjąć, iż odnosi się on do **wszystkich** sytuacji, w których majątek (nieobjętej) masy spadkowej jest **źródłem interesu prawnego** uprawniającego do udziału w charakterze strony postępowania administracyjnego. Stąd też, ponieważ w przypadku spadku nieobjętego nie są znane osoby, które - z tytułu nabycia tego spadku - powinny być (materialnie) stronami postępowania, jako strony działają podmioty wymienione w art. 30 § 5 KPA. Wbrew zapatrywaniom wyrażanym niekiedy w orzecznictwie (zob. np. wyr. NSA: z 5.1.2012 r., I OSK 148/11, Legalis; z 26.8.2016 r., I OSK 3284/15, Legalis; z 17.2.2017 r., I OSK 957/15 i I OSK 2355/16, Legalis; wyr. WSA w Warszawie z 26.1.2018 r., I SA/Wa 897/17, Legalis), dla zastosowania art. 30 § 5 KPA **nie ma znaczenia**, czy spadek otworzył się i nie został objęty **przed wszczęciem postępowania, czy też w jego toku**. Przepis art. 30 § 5 KPA został bowiem umieszczony w przepisach **ogólnych** kodeksu, w rozdziale dotyczącym **strony**, nie zaś wśród przepisów regulujących zawieszenie postępowania (które ze swej natury odnoszą się do zdarzeń występujących jedynie w toku postępowania, jako że tylko wszczęte postępowanie, na skutek zaistniałych w jego trakcie okoliczności, może zostać zawieszone). Co więcej, norma art. 30 § 5 KPA, **inaczej niż** - bezpośrednio ją poprzedzające - przepisy art. 30 § 4 i 4a KPA, **nie zawiera** w swej treści zastrzeżenia, z którego wynikałoby, że normę tę stosuje się tylko i wyłącznie do spadków otwartych i nieobjętych "w toku" postępowania. Z zestawienia art. 30 § 5 oraz art. 97 § 1 pkt 1 KPA wynika ponadto, że w razie śmierci strony w toku postępowania trzeba je **kontynuować** - bez zawieszenia - z udziałem podmiotów wskazanych w art. 30 § 5 KPA, wobec czego byłoby nieracjonalne, gdyby takiego postępowania nie można było **wszczęć** z udziałem (faktycznego) zarządcy masy spadkowej, w tym - ustanowionego wcześniej (poza trybem z art. 30 § 5 KPA) - kuratora spadku, skoro podmioty te mogą działać (w obrocie prawnym) jeszcze przed wszczęciem postępowania administracyjnego, a zarazem występują w tym postępowaniu jako samodzielne procesowo strony (por. też wyr. WSA w Szczecinie z 20.12.2017 r., II SA/Sz 1362/17, Legalis). W rezultacie trzeba bardzo wyraźnie zaznaczyć, że **art. 30 § 5 KPA stosuje się w sprawach dotyczących spadków otwartych i nieobjętych zarówno przed wszczęciem postępowania, jak i w jego toku**, a więc postępowanie administracyjne **można wszczęć** z udziałem podmiotów wymienionych w art. 30 § 5 KPA (gdy śmierć spadkodawcy nastąpiła wcześniej) **oraz stosować ten przepis w razie śmierci strony już w toku** (wszczętego) postępowania. Takie stanowisko pozostaje zarazem w zgodzie z dyrektywami prostoty i szybkości postępowania (art. 12 KPA), tym bardziej że warto przypomnieć, iż organ prowadzący postępowanie powinien działać rozsądnie, **z intencją usprawnienia postępowania, a nie jego obezwładnienia** (zob. uchw. SN z 26.2.2014 r., III CZP 137/13, OSNC 2015, Nr 1, poz. 2 oraz cyt. tam orzecznictwo, czy wyrok WSA w Poznaniu z 15.05.2024 r. sygn. akt II SA/Po 79/24, zgodnie z którym „Śmierć odwołującego się tamuje rozpoznanie

jego odwołania. W takim przypadku ustalenie następców prawnych - przy założeniu, że sprawa dotyczy praw zbywalnych lub dziedzicznych - jest warunkiem sine qua non orzekania przez organ II instancji. Potwierdza to art. 30 § 4 KPA, który stanowi, że w sprawach dotyczących tego rodzaju praw w razie zbycia prawa lub śmierci strony w toku postępowania na miejsce dotychczasowej strony wstępują jej następcy prawni. W razie braku możliwości ustalenia następców prawnych organ - w zależności od sytuacji - rozważyć powinien zastosowanie art. 30 § 5 KPA lub art. 97 § 1 pkt 1 KPA. Pierwsza z tych regulacji przewiduje, że w sprawach dotyczących spadków nieobjętych jako strony działają osoby sprawujące zarząd majątkiem masy spadkowej, a w ich braku - kurator wyznaczony przez sąd na wniosek organu administracji publicznej. Druga przewiduje zaś, że organ administracji publicznej zawiesza postępowanie w razie śmierci strony lub jednej ze stron, jeżeli wezwanie spadkobierców zmarłej strony albo zarządcy sukcesyjnego do udziału w postępowaniu nie jest możliwe i nie zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 30 § 5 KPA, a postępowanie nie podlega umorzeniu jako bezprzedmiotowe".

Niezależnie od powyższego należy stwierdzić, że z uwagi na zasady ekonomiki procedowania ustaw ewentualna zmiana dotycząca tylko jednego przepisu wydaje się nie być uzasadniona - powinna oczekiwać na szersze zmiany przepisów. Kodeksy bowiem są szczególnymi przepisami prawa, które powinna cechować stabilność i trwałość, a więc ich ewentualne zmiany powinny być czynione tak rzadko, jak to możliwe i mieć realne podstawy wynikające z rzeczywistych i dobrze zbadanych potrzeb obrotu prawnego. Ta szczególna rola kodeksów znajduje swoje odzwierciedlenie również w regulaminie Sejmu RP, który przewiduje odrębną i bardziej złożoną procedurę ich uchwalania i zmiany.

Doceniając przedłożoną inicjatywę Zarządu Śląskiego Związku Gmin i Powiatów, a w tym zasygnalizowanie określonych trudności związanych ze stosowaniem w praktyce obowiązujących przepisów prawa, szczególnie w ich aspekcie funkcjonalno-celowościowym, pragnę wyrazić przekonanie, iż w przypadku podjęcia szerszej reformy przepisów procedury administracyjnej, a w tym Kodeksu postępowania administracyjnego, tego rodzaju stanowiska, opinie, głosy, będą z całą pewnością przedmiotem pogłębionej analizy, zarówno w wymiarze deskryptywnym (zastanego stanu rzeczy) jak i preskryptywnym (stanu pożądanego - optymalnego).

MINISTER
SPRAW WĘNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI
z up. Grzegorz ZIOMEK
Dyrektor
Departamentu Administracji Publicznej

